

‘Twickel is van de samenleving’

Diederik van Wassenaer is de nieuwe voorzitter van het College van Regenten van Twickel. Hij is al ruim 20 jaar bestuurlijk betrokken bij het landgoed. Wat zijn de verschillen tussen toen en nu? Hoe compenseert Twickel de economische schade door corona? Wat zijn de plannen voor de toekomst?

AUTEUR
Hiska Bakker

ACTUEEL

Diederik was negentien jaar toen zijn vader hem meenam naar Twickel. Het adellijke geslacht van de Van Wassenaers had in de negentiende en twintigste eeuw weinig contact met de Van Heeckerens van Twickel en vader vond het tijd voor verandering. Hij belde de toenmalige rentmeester Albert Schimmelpenninck en een bezoek was geregeld. Diederik: “Aafke Brunt, de archivaris, gaf ons een rondleiding. Als dochter van rentmeester Brunt kent zij het kasteel natuurlijk op haar duimpje. Zij wees ons bijvoorbeeld op de prachtige kasten in de bovengalerij en vertelde dat er maar drie exemplaren bestonden: één in het Rijksmuseum Amsterdam en twee bij Twickel; en die twee waren mooier dan die in het Rijks. Ze vertelde dat zo terloops dat het mij bijbleef. Voor haar was het doodnormaal, maar het is natuurlijk bijzonder. Dat merk ik ook bij mijzelf: Twickel voelt voor mij als thuis, maar het is uniek. Daarvan ben ik mij erg bewust. En daarom vind ik het belangrijk om het buitengewone karakter van Twickel te delen met de samenleving. Twickel is ook van de maatschappij en daarom moeten we ons zo open en transparant mogelijk opstellen. Een toegankelijk park, rondleidingen in het kasteel, publieke evenementen. Die openheid speelt ook op bestuurlijk niveau: wij leggen geen besluiten op maar overleggen met anderen, of dat nu boeren, burens of overheden zijn.”

Met de pet

Meer dan twintig jaar na dat uitje werd Diederik benaderd of hij wilde toetreden tot het College van Beheer, later het College van Regenten. Dat verzoek was niet aan dovemansoren gericht. Hij stemde toe vanwege twee redenen: zijn interesse in geschiedenis en het contrast met zijn werk bij ING. Wat historie betreft, vertelt Diederik met genoegen: “Ik gooide er op de lagere school een beetje met de pet naar, maar elke geschiedeniswedstrijd won ik. Karel de Vijfde of Margaretha van Oostenrijk? Ik kende hen. Dat komt ook omdat ik stam uit een geslacht dat al meer dan acht eeuwen bestaat en dat nauwe contacten had met vorsten en stadhouders. Die interesse in mijn familiegeschiedenis heb ik nog steeds.

Mijn moeder, historica en ver in de tachtig, schrijft boeken over ons verleden en ik help haar. We richten ons nu op Jan II van Wassenaer, van rond 1500, en zijn voorgelacht. Ik pluis archieven uit, lees haar teksten.” De tak van de familie Van Wassenaer waartoe baron Diederik behoort, is een andere dan die van Unico Wilhelm van Wassenaer Obdam, de bekende diplomaat en componist. “We komen van dezelfde familie, maar hij was van de tak Obdam; wij zijn van Duivenvoorde. In Den Haag woonden beide families echter tegenover elkaar aan de Kneuterdijk en kwamen zij regelmatig bij elkaar op visite.”

Goudstaven

Diederik studeerde rechten, werd advocaat en uiteindelijk topbankier bij ING. Bij een bank gaat het veelal om de kortere termijn, geld, abstractie. In Twickel trok hem juist alles wat anders is: lange termijn, mensen, concreetheid. “Hier gaat het erom lange lijnen te trekken, van verleden naar toekomst. Je plant als het ware een eik, wetende dat mensen over drie eeuwen daar nog plezier van zullen hebben. Geld is virtueel, de balans van ING is 900 miljard; ik kan mij geen voorstelling maken hoe dat eruitziet in goudstaven. Maar bij Twickel betekent geld voor mij bijvoorbeeld een boer die pacht betaalt. Dat zijn reële euro's, verdiend door hard te werken. Alles wat bij de bank groot is, is bij Twickel op kleinere schaal en in alle levendigheid aanwezig.”

Diederik heeft nevenfuncties in zeven besturen. “Twickel is het meest intensieve bestuur en zorgt dat ik met mijn voeten midden in de maatschappij sta.” In ruim twintig jaar tijd heeft hij Twickel zien veranderen. Als eerste noemt hij de meer informele omgangsvormen. Geen u maar jij. Minder hiërarchie, meer direct contact. “En dat vind ik prettig. Het maakt het overleg veel gemakkelijker. Het toont ook aan dat Twickel meegaat met de tijdsgeest. Wij zijn gelukkig geen gesloten bolwerk meer, geen machtige organisatie die dwingend zijn wil aan anderen oplegt.”

Windmolens en zonneparken?

Twee bestuurlijke ontwikkelingen in de afgelopen decennia zijn vermeldenswaard. De restauratie van het overpark en tuinen

zon en wind. Is het dan noodzakelijk om nu windmolens langs nabije snelwegen te plaatsen die bovendien zichtbaar zijn vanaf het landgoed? En moeten we onze landbouwgrond opofferen voor zonnecollectoren die de bodem zullen verschralen? Mijns inziens kunnen we beter inzetten op het elders, buiten het landgoed, aankopen van grond voor zon- en windenergie om op die manier te voldoen aan het Akkoord van Parijs. Verwaarloosde bedrijventerreinen bijvoorbeeld.”

Biologische landbouw

Een andere belangrijk thema voor de regenten is een landbouwbeleid dat nog meer gericht is op duurzaamheid. “Hoe kunnen we in het kleinschalige landschap van Twickel toewerken naar bijna 100% natuurinclusieve landbouw? Dus geen gebruik van pesticiden; betere benutting van dierlijke mest; vermindering van kunstmest en mestinjectie, akkerranden met bloemen die insecten aantrekken en beschutting bieden aan dieren. Ik woon zelf deels

in de geest van J.D Zocher, de originele ontwerper. En het Pact van Twickel. “De eerste keer dat een particuliere organisatie als Twickel zo nauw samenwerkte met allerlei overheden om veranderingen te realiseren op het gebied van natuur, landbouw, infrastructuur, waterbeheer en recreatie. We hebben er elf jaar over gedaan; alleen de noordelijke lus van de rondweg verdwijnt begin 2021 nog.”

“Wij zijn nu druk bezig om een Pact van Twickel 2.0 te bedenken: een nieuw toekomstplan waarbij we nog meer overheden bestuurlijk, ruimtelijk en financieel willen betrekken, de gemeenten Enschede en Almelo bijvoorbeeld. Twickel is het groene hart van Twente en belangrijk voor ons regionale vestigingsklimaat. Dat moet je koesteren. Die grotere schaal is met name zinvol voor de energietransitie. Heel concreet: wat gaan we doen met grote windmolens en zonneparken? Beide zijn tussenstations. Ik denk dat waterstof de toekomst is, niet

Vergadering College van Regenten met kasteelbewoner en rentmeester. Vlnr: Susan Lammers, Mark van Weede, Egbert Jaap Mooiweer, Diederik van Wassenaer, Roderik zu Castell, Elisabeth Beelaerts van Blokland, Jan Jaap de Graeff.

op een boerderij in het Woold bij Winterswijk en ik zie hoe maatregelen om de natuur te stimuleren al in amper twee jaar tijd hebben geleid tot meer vogels en hazen.” Daarbij realiseert hij zich dat niet iedere boer even snel kan omschakelen. “Het kost tijd. Maar als nu een boerderij of grond vrijkomt, zal Twickel die gebruiken om de doelstelling van meer natuurinclusiviteit te waarborgen bij de volgende pachter.”

Corona

Een recente kwestie betreft Covid-19. De coronapandemie heeft gevolgen voor de lokale economie. Voor de agrariërs denkt Diederik dat die niet direct in grote financiële problemen zullen komen: “Melk, eieren, vlees: mensen moeten eten en zullen die producten blijven kopen.” Het ligt zijns inziens anders voor niet-agrarische erfpachters die failliet kunnen gaan of hun baan verliezen. “Dan schorten we de canon op. Dat hebben we in de lente ook gedaan bij de horecabedrijven. In dit najaar zouden die gelden weer geïnd worden, maar de tweede coronagolf heeft ons doen besluiten tot een verlengde opschorting. Mogelijk treffen we ook meer vergaande maatregelen. Het is nu eenmaal zo dat het ene horecabedrijf ook nog hotelgasten heeft of gemakkelijker over kan gaan tot afhaal van eten. Met Museum No Hero hebben we ook overleg.”